

Moderne Bouwkunst in Nederland. No. 16 Openbare en overheidsgebouwen. W. L. en J. Brusse's Uitgev. Mij. Rotterdam 1934.

Deze voortzetting der respectabele serie, waarvan de vorige deelen hier werden besproken, brengt ons openbare en overheidsgebouwen in 55 foto's en een aantal plans. Daarbij is de voornaamste plaats gegeven aan Dudok's zoo niet beste dan toch bekendste werk, het Hilversum'sch Stadhuis, met 11 fraaie afbeeldingen. Het is interessant, hiertegenover de 10 afbeeldingen te stellen naar het zoo anders-gearde, belangrijke stadhuis van Enschede door ir. G. Friedhoff. Weer totaal anders is dan de vormgeving van Crouwel, wiens imposante hal van het Utrechtsche postkantoor, wat Duitsch geïntereerd, meer aansluit bij Bremer's hal van het Rotterdamsche postkantoor. In de kleinere stadhuizen is er ook al groote verscheidenheid. Berlage bouwde het raadhuis te Usquert, met een schoorsteenpijp-achtige toren en een rommeligen voorgevel. Waar is Berlage van de Beurs gebleven? Dan is er het rustige, verdienstelijke raadhuis van Katwijk (van Hooykaas en Lockhorst), het romantische gebouwtje met trapgevels, dat Kropholler maakte om te dienen tot stadhuis van Noordwijkerhout en dat op oudere voorbeelden teruggaat; gelijk het raadhuis van Sassenheim, door Meischke en Schmidt met zijn dakruiter sterk herinnert aan Schoonhoven. Verder het al jaren geleden gebouwde raadhuis van Zeist, door Jan en Theo Stuivinga, die geen van beiden zich hebben kunnen bevrijden uit de veel-geplunderde Hollandsche renaissance. In deze onvolledige opsomming zij tenslotte niet vergeten het gedegen, zich zoo goed aan de Amsterdamsche gracht aanpassend nieuwe Amsterdamsche raadhuisgebouw, door Publieke Werken ontworpen. Dit deel, gewijd aan het monumentale gebouw, is een der belangrijkste, tot dusver in deze serie verschenen.

J. S.

BIJ DE EERE-TENTOONSTELLING HILDO KROP

Wanneer men zich afvraagt wat wel de sterkst typeerende karaktertrek mag heeten van het beeldhouwers-beroep, dan is vooral de taak van den plastischen kunstenaar bovenal, het bezielen van de doode stof, dat wil dus zeggen steen, brons, hout of klei zoodanig te hakken, te gieten, te steken of te boetseeren, dat in het geven van den vorm door middel van het nuchtere doen, het verlangen tot het vastleggen van den kunstenaarsdroom aan het door het nobele handwerk verkregene duidelijk valt af te lezen.

Hoe rijker daarbij de begaafdheid van den betrokken kunstenaar is, hoe voller, inniger en ontroender zijn vormen-spraak zal zijn. Die vormen-spraak, die zeer bijzondere, zeer eigen taal van het talent, dat merkwaardige uitdrukkings-middel is echter niet voor een elk op dezelfde wijze verstaan-

baar en begrijpelijk. Voor den één zal de schoonheid van een beeldhouwwerk als geheel het sterkst aanspreken door de manier waarop de volumens en de omtrekken van het beeld zich in de ruimte afteekenen; voor een ander zal het evenzeer krachtig als gevoelig behandelen van het détail bron zijn van kunstgenot, terwijl derden in staat zijn zoowel het geheel als de onderdeelen als het ware in één blik te omvormen waardoor, gepaard aan de eigen schoonheid van het bewerkte materiaal misschien het meest des kunstenaars bezielende macht wordt benaderd.

Dat sterk en gevoelig zijn, dat sterk blijven in een gevoelige geaardheid, is waarlijk niet aan ieder kunstenaar gegeven! . . . Niet waar, te arbeiden voor de ooglust zijner medemenschen moge dan al bij de velen het hoogst beschikbare gebleken zijn, de waarachtig geroepene ziet zich voor een hogere taak gesteld, het bekorende is hem vreemd doch stoer en stug met iets van het bonkerige, dat den steen eigen is, met iets van het harde van het gegoten metaal, zal een dergelijk talent door zijn arbeid aanvanke-lijk de menigte veeleer afschrikken dan tot zich trekken omdat men in zijn werkstukken het liefelijke mist dat de velen daarin geneigd zijn te zoeken, het gepolijste, ja opgepoetste karakter, dat de leek veelal vraagt maar dat niettemin zoo volkomen willoos en ledig kan heeten!

In dit opzicht nu is de taak van den beeldhouwer dikwijls zwaarder dan van den schilder, waarbij overigens een zichzelf zoeken en . . . zichzelf vinden wellicht het meest van des kunstenaars volhardend vermogen vergt.

Dit nu heeft een man als Hildo Krop ten volle ondervonden, die, nu hij vijftig jaar geworden is, geeërd is met een zeer overzichtelijke tentoonstelling van zijn oeuvre in het Stedelijk Museum te Amsterdam. Veel heeft Krop voor de stad zijner inwoning Amsterdam gemaakt en terecht heeft men hem wel den stadsbeeldhouwer geheeten. Dat is dan in hoofdzaak toegepast beeldhouwwerk aan bruggen en gebouwen, in tegenstelling met het vrije beeldhouwwerk, dat om zichzelf-wil is ontstaan buiten elke opdracht om. Een verlangen naar eenheid en rust, ook daar waar hij verschillende koppen of gestalten tot een vast-omsloten samenvatting bindt, een pogen tot verinniging van het verstilde gebaar, een streven naar eenvoud en klaarheid met een terzijdestelling van al wat naar pose zweemt, is bij het werk van Krop te herkennen en het besef, nuttig werkzaam te kunnen zijn, doet vooral dezen gewezen kok en sjouwerman méér zijn dan een diep voelend kunstenaar alleen, want in hem valt een man te herkennen met de zoo rustige overtuiging van eigen-waarde zonder ook maar in het minst aan zelf-overschatting te lijden. Want eenvoud is Krop's wapen en daarop stuit alle dik-doenerij af als op een onaantastbaar pantser. Terecht heeft wijlen Just Havelaar eens van hem getuigd: „Krop bezit den trouw, den eenvoud van den toegewijden werkman, maar ook heel de fierheid van den zelfbewusten kunstenaar”